

KOMENTÁŘ

2. 4. 2024

Důchody a důchodci v Jihomoravském kraji v roce 2023

Na konci roku 2023 v Jihomoravském kraji pobíralo některý z důchodů 325,3 tis. osob, z toho přes 263 tis. osob pobíralo starobní důchod, popř. starobní důchod se souběhem s vdovským či vdoveckým důchodem. Průměrná výše samostatného starobního důchodu dosáhla částky 20 123 Kč, samostatný starobní důchod mužů činil 21 331 Kč a důchod žen 19 011 Kč. Mezi příjemci starobního důchodu bylo v prosinci minulého roku i 126 osob ve věku sto a více let.

Mezi osobami pobírajícími některý z důchodů v Jihomoravském kraji na konci roku 2023 převažovaly ženy. Jejich podíl do roku 2015 přesahoval 60 % z celkového počtu důchodců, ale postupně se snižoval a v roce 2023 činil 58,7 %. **V roce 2023 tak bylo mezi příjemci důchodů 190,8 tis. žen a 134,5 tis. mužů**, jejich počet se meziročně snížil u žen o 575 a zvýšil u mužů o 874. V porovnání s rokem 2018 počet mužů pobírajících některý z důchodů vzrostl o 1,1 tis., počet žen poklesl o 5,2 tis.

Tab. 1 Příjemci důchodů v Jihomoravském kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Důchody celkem	329 359	329 951	328 546	326 536	324 980	325 279
v tom důchody:						
starobní plný ¹⁾	267 495	268 138	266 668	264 474	262 853	263 414
starobní poměrný ¹⁾	819	783	787	779	828	874
invalidní pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	20 451	19 936	19 369	18 989	18 453	18 069
invalidní pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	9 999	10 231	10 476	10 679	10 818	10 952
invalidní pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	23 890	24 321	24 696	25 010	25 546	25 606
vdovský celkem ²⁾	60 672	60 107	59 171	58 880	58 054	57 104
vdovecký celkem ²⁾	10 545	10 520	10 511	10 537	10 533	10 469
sirotčí	3 885	3 869	3 934	4 043	4 030	4 039

¹⁾ příjemci důchodu vč. souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem

²⁾ příjemci vdovských/vdoveckých důchodů vč. souběhu se starobním nebo invalidním důchodem

Méně než jedna pětina všech příjemců důchodů v kraji (57,1 tis., tj. 17,6 % z celku) byly ženy pobírající **vdovský důchod** (včetně souběhu se starobním nebo invalidním důchodem). Ve vývoji jejich počtu je zřejmý postupný pokles (meziroční pokles o 950 žen, proti roku 2018 pokles o 3,6 tis.). Počet mužů pobírajících **vdovecký důchod** se meziročně snížil (o 64 osoby), oproti roku 2018 byl zaznamenán pokles o 76 mužů.

Celkem 54,6 tis. osob (16,8 % z celkového počtu) pobírá některou ze **tří kategorií invalidního důchodu**. V porovnání stavu v roce 2023 s rokem 2018 se počet osob pobírajících invalidní důchod 1. stupně zvýšil o 1 716 pobírajících, u 2. stupně došlo k nárůstu o 953 osob. Naproti tomu počet osob s invalidním důchodem 3. stupně poklesl o 2 382 osob.

Jihomoravský kraj výší celkového důchodu **dlouhodobě zaostává za průměrem České republiky**. V roce 2023 **celkový důchod** vyplácený v Jihomoravském kraji **dosáhl částky 19 071 Kč** a proti průměru ČR byl o 366 Kč nižší, ve srovnání s ostatními kraji byl 3. nejnižší.

KOMENTÁŘ

Tab. 2 Průměrná výše důchodů v Jihomoravském kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Důchody celkem	11 727	12 749	13 683	14 528	16 981	19 071
v tom důchody:						
starobní plný ¹⁾	12 279	13 331	14 343	15 280	17 910	20 123
starobní poměrný ¹⁾	4 603	5 334	5 847	6 141	7 207	8 115
invalidní pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	11 058	11 903	12 739	13 458	15 659	17 054
invalidní pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	7 224	7 945	8 539	8 950	10 461	11 423
invalidní pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	6 227	6 875	7 394	7 674	8 923	9 735
vdovský celkem ²⁾	12 899	14 115	15 119	16 086	18 803	21 616
vdovecký celkem ²⁾	14 559	15 866	17 007	18 148	21 229	23 243
sirotčí	6 301	7 012	7 606	7 954	9 321	10 229

¹⁾ důchod bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem

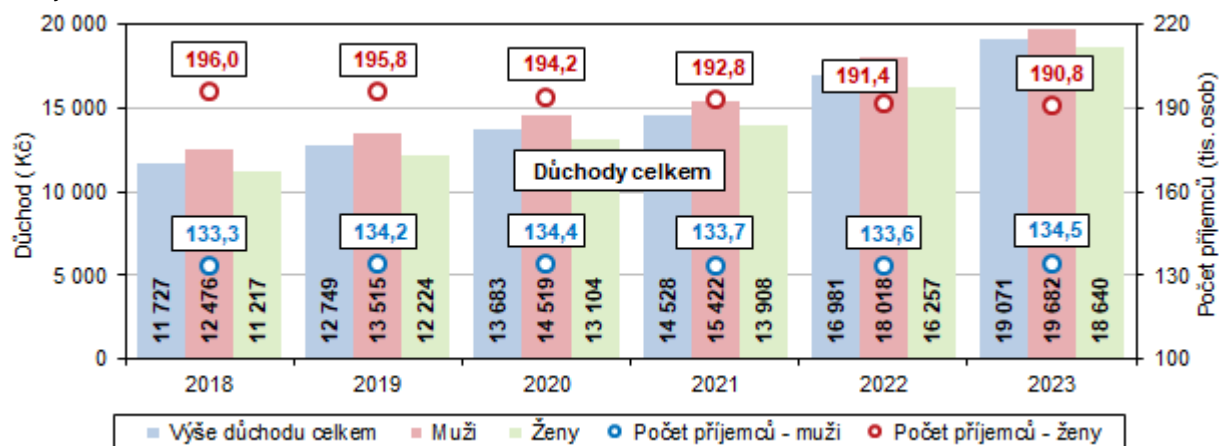
²⁾ vdovský/vdovecký důchod vč. souběhu se starobním nebo invalidním důchodem

Čtyři pětiny z celkového počtu osob pobírajících důchod tvořili starobní důchodci. Na konci roku 2023 **starobní důchod** (starobní důchod vč. souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v kraji pobíralo 263,4 tis. osob, tj. 81,0 % z celkového počtu osob pobírajících důchod. Meziročně jejich počet vzrostl o 561 osob. I mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, v roce 2023 bylo v kraji 158,1 tis. žen (meziroční pokles o 547) a 105,3 tis. mužů (meziroční růst o 1 108). Počet mužů se proti roku 2018 zvýšil o 1,8 tis., počet žen poklesl o 5,8 tis.

Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v Jihomoravském kraji, který na konci roku 2023 činil **20 123 Kč**, byl proti průměru ČR nižší o 187 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl 6. nejvyšší. Nejvyšší důchody celkové i starobní byly v prosinci roku 2023 vypláceny v hl. m. Praze. Nejnižší celkové důchody měli důchodci v Ústeckém kraji, nejnižší starobní důchody pobírali důchodci žijící v Karlovarském kraji. **Starobní „sólo“ důchod mužů v Jihomoravském kraji dosáhl v prosinci 2023 částky 21 331 Kč a o 2 320 Kč převyšoval důchod žen (19 011 Kč).** Rozdíl mezi důchody mužů a žen se každoročně zvyšoval až do roku 2022, kdy dosáhl výše 3 132 Kč. V roce 2018 činil rozdíl „jen“ 2 273 Kč.

Graf 1 Vývoj výše důchodu celkem a celkového počtu příjemců důchodu v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSSZ, MPSV

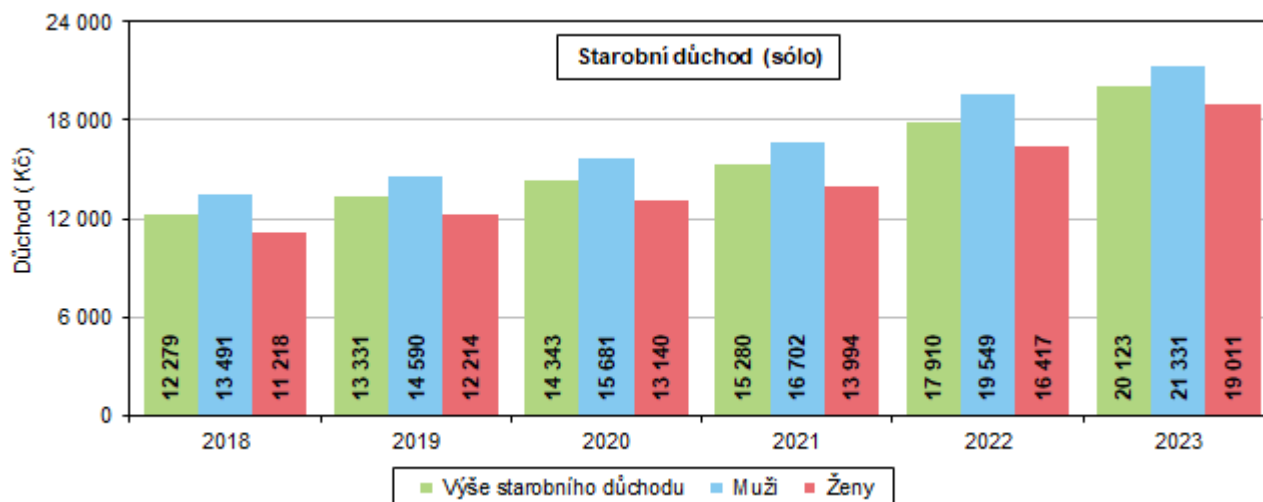

KOMENTÁŘ

Graf 2 Vývoj výše starobního důchodu v Jihomoravském kraji

(bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

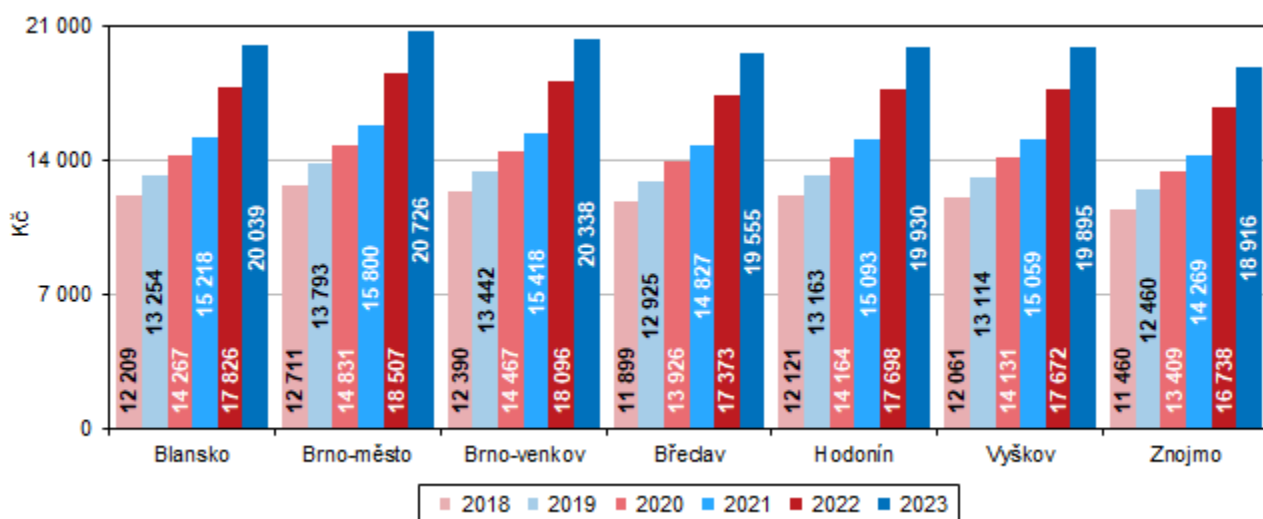

Vývoj výše starobních důchodů v okresech Jihomoravského kraje (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v minulých letech zobrazuje graf 3. Nejvyšší starobní důchody byly v uplynulých letech vypláceny v okrese Brno-město, nejnižší v okrese Znojmo.

Graf 3 Starobní důchod v okresech Jihomoravského kraje (stav v prosinci)

(bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem bez poměrného starobního důchodu) bylo na konci roku 2023 **77,2 tis. příjemců předčasného starobního důchodu** (meziročně o 5 881 osob více). **Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celku se postupně zvyšuje**, v roce 2018 činil 24,8 % a v roce 2023 již 29,3 %. U mužů v kraji byl na konci roku 2023 podíl

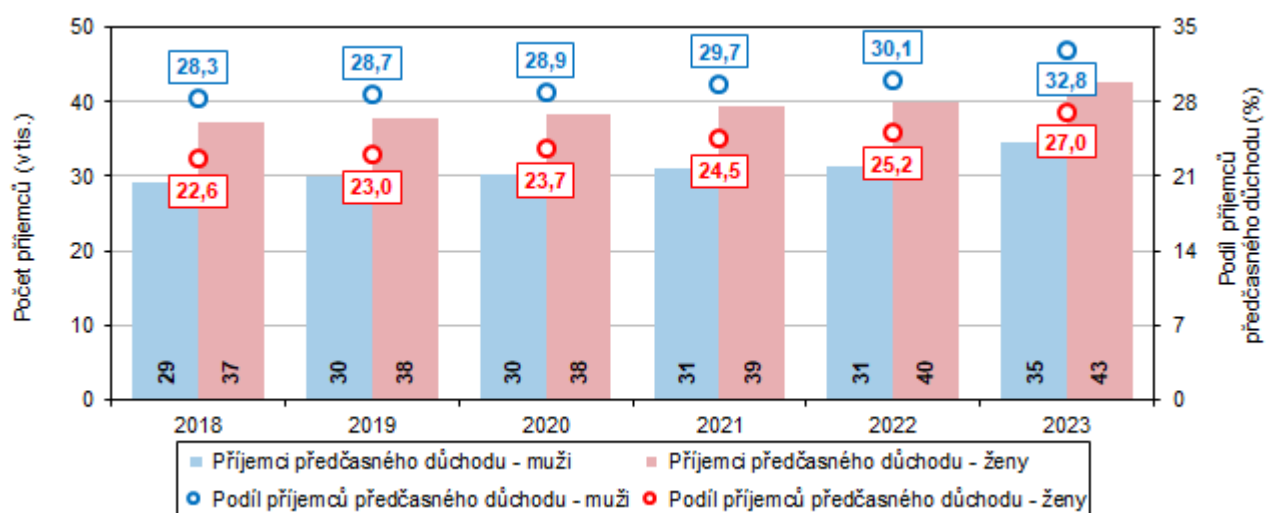
KOMENTÁŘ

předčasných důchodů výrazně vyšší (32,8 % proti 27,0 % u žen). V porovnání s rokem 2018 se ale výrazněji zvýšil počet pobírajících předčasný důchod mezi ženami – nárůst o 5,5 tis., počet mužů s předčasným důchodem se zvýšil o 5,3 tis. Z okresů kraje byl nejvyšší podíl předčasných důchodů celkem i podle pohlaví v okrese Znojmo (44,5 % celkem, 49,3 % u mužů a 41,2 % u žen), nejnižší pak ve všech kategoriích v Brně-městě (21,2 % celkem, 23,3 % u mužů a 19,8 % u žen).

Graf 4 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v Jihomoravském kraji

(včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

Podrobný výčet výše důchodů podle druhu a pohlaví v okresech Jihomoravského kraje v tabulce 3 je dokladem toho, že **výše důchodů mužů je výrazně vyšší**. Výjimkou, kdy je výše důchodů žen vyšší, jsou sirotčí důchody (v kraji celkem a ve 4 okresech) a starobní poměrný důchod (v okrese Vyškov).

Invalidní důchody u mužů byly v případě 3. a 2. stupně invalidity nejvyšší v okrese Brno-venkov, u žen byly nejvyšší invalidní důchody pro invaliditu 3. stupně vypláceny také v okrese Brno-venkov, 2. stupně v okrese Blansko. Nejvyšší invalidní důchody 1. stupně pro obě pohlaví byly vypláceny v okrese Blansko. Nejvyšší vdovské či vdovecké důchody byly stejně jako starobní důchody vypláceny v Brně-městě. Nejvyšší sirotčí důchod pro muže byl vyplácen v okrese Vyškov, pro ženy pak v okrese Brno-venkov.

KOMENTÁŘ

Tab. 3 Důchody v okresech Jihomoravského kraje podle pohlaví (stav v prosinci 2023)

Zdroj: ČSSZ, MPSV

	Jm kraj	Blansko	Brno -město	Brno -venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Průměrná měsíční výše důchodu - muži								
Důchody celkem	19 682	19 428	20 505	19 970	18 830	19 092	19 701	18 775
v tom důchody:								
starobní plný ¹⁾	21 331	21 168	22 047	21 680	20 589	21 186	21 104	19 899
starobní poměrný ¹⁾	8 502	7 823	8 389	9 335	8 353	9 155	7 656	8 976
invalidní pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	17 468	17 917	17 029	18 263	17 331	17 423	17 714	16 760
invalidní pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	11 758	12 071	11 255	12 154	11 593	12 030	11 985	11 365
invalidní pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	10 061	10 389	9 756	10 246	9 956	10 147	10 023	9 934
vdovecký celkem ²⁾	23 243	22 869	24 154	23 515	22 329	23 009	22 558	21 960
sirotčí	10 167	10 368	10 094	10 454	10 070	10 036	10 482	9 644
Průměrná měsíční výše důchodu - ženy								
Důchody celkem	18 640	18 468	19 368	18 486	18 097	18 208	18 540	17 981
v tom důchody:								
starobní plný ¹⁾	19 011	18 928	19 644	19 008	18 570	18 709	18 742	17 968
starobní poměrný ¹⁾	7 443	7 132	7 249	8 543	6 440	7 421	8 378	7 428
invalidní pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	16 546	16 888	16 330	17 072	16 314	16 407	16 450	16 133
invalidní pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	11 116	11 369	10 891	11 255	11 178	11 099	11 301	10 982
invalidní pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	9 471	9 720	9 346	9 512	9 495	9 507	9 463	9 265
vdovský celkem ²⁾	21 616	21 435	22 443	21 414	21 273	21 334	21 249	20 719
sirotčí	10 283	10 442	10 329	10 676	10 057	9 895	10 286	10 048

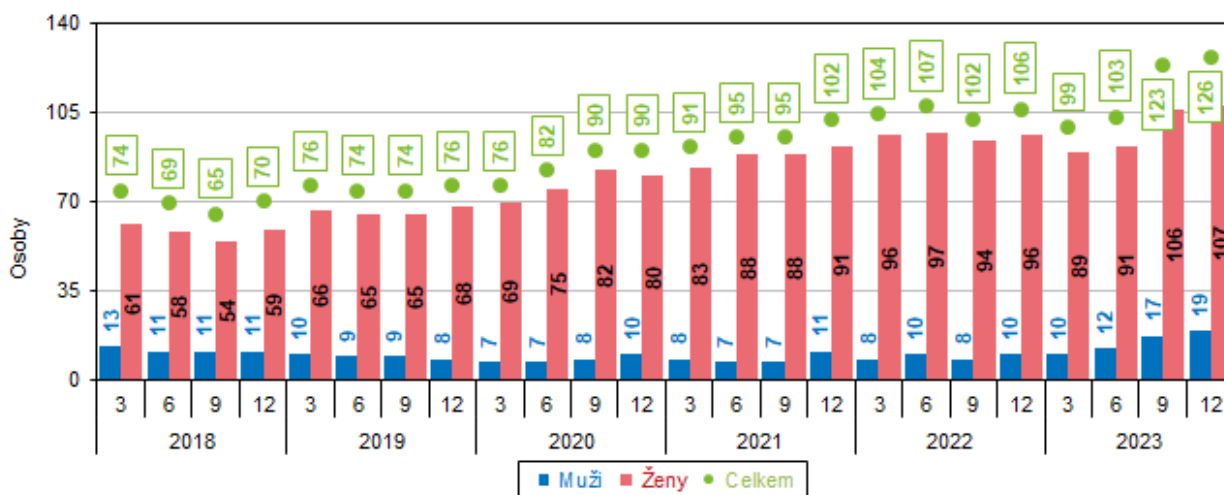
¹⁾ starobní důchod bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem

²⁾ vč. souběhu se starobním nebo invalidním důchodem

Jako doplnění je možno uvést informaci o počtu sto a víceletých příjemců starobních důchodů. **V prosinci 2023 bylo v Jihomoravském kraji 126 starobních důchodců ve věku 100 a více let** (107 žen a 19 mužů).

Graf 5 Příjemci starobního důchodu v Jihomoravském kraji ve věku 100 a více let

Zdroj: ČSSZ

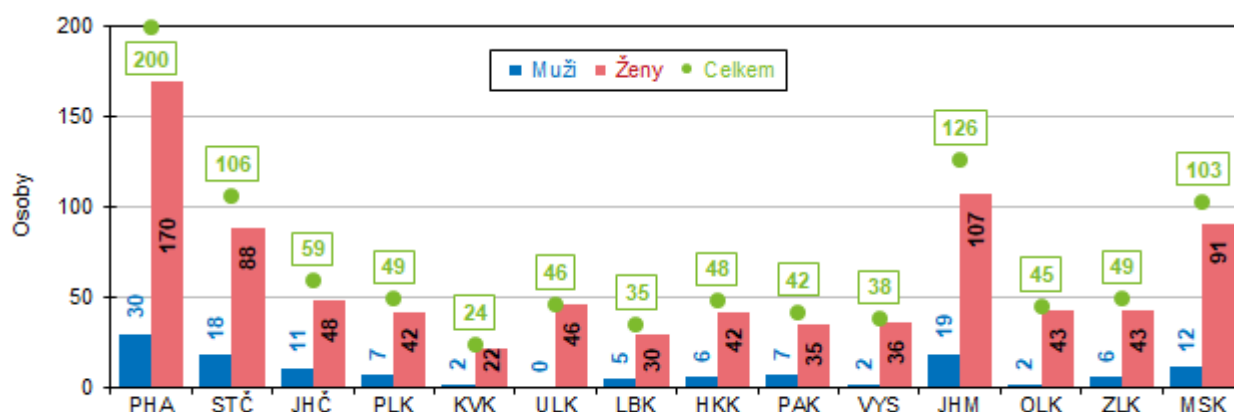

KOMENTÁŘ

V České republice bylo na konci roku 2023 evidováno celkem **970 starobních sto a víceletých důchodců** – to je o 97 více než ke konci roku 2022. Nejvíce jich žilo v Praze (200), v Jihomoravském kraji byl jejich počet 2. nejvyšší. První v pořadí krajů je Praha i v případě, že přepočteme počet stoletých a starších na sto tisíc příjemců starobního důchodu (80,1), Jihomoravský kraj je s hodnotou 47,8 na 2. místě. Nejméně sto a víceletých důchodců v absolutním vyjádření bylo v roce 2023 v Karlovarském kraji (24), v relativním vyjádření v Ústeckém kraji (26,2 sto a víceletých na sto tisíc důchodců).

Graf 6 Příjemci starobního důchodu ve věku 100 a více let podle krajů (stav v prosinci 2023)

Zdroj: ČSSZ

Kontakt:

Ing. Marcela Vetešková
Krajská správa ČSÚ v Brně
e-mail: marcela.veteskova@czso.cz
tel.: 542 528 200